

АМОРТИЗАЦІЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

В Україні досі побутує думка, що у більшості європейських країн базовим джерелом формування інвестиційних ресурсів, що перенаправляються на функціональне оновлення і технічне переобладнання виробничо-господарської бази аграрних підприємств, а також упровадження інновацій, слугують, передусім, амортизаційні відрахування.

Про це свідчить статистична інформація зарубіжних країн. Приміром, у США за рахунок амортизаційних відрахувань фінансується понад 70 % інвестування підприємств [5, с. 64], у Франції 60% [5, с. 92], у Німеччині – 64 %, у Японії – 50 % [5, с. 64].

Можна припустити, що цей високий рівень досягається лише завдяки ефективно діючій амортизаційній політиці. З цього приводу доцільно зазначити, що у прямому значенні політикою є мистецтво управління будь-яким процесом. Тобто, амортизаційну політику можна трактувати, як сукупність дій і заходів, що спрямовані на координацію процесів нарахування і використання амортизаційних відрахувань. Амортизацією є відповідно розподіл вартості необоротних активів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Об'єктом амортизації є вартість, що амортизується. Амортизація необоротних активів (крім інших необоротних матеріальних активів) нараховується із застосуванням методів: 1) прямолінійного; 2) зменшення залишкової вартості; 3) прискореного зменшення залишкової вартості; 4) кумулятивного; 5) виробничого; 6) податкового [1].

Необхідність удосконалення амортизаційної політики з урахуванням вітчизняних та світових напрацювань обґрунтовує актуальність проблематики, обумовленої низьким рівнем інвестиційної привабливості вітчизняних агропідприємств, недосконалим порядком обліку амортизаційних відрахувань, яке пов'язано з тим, що при нарахуванні амортизації рахунки обліку необоротних активів залишаються без змін і деякі законодавчо закріплені методи розрахунку амортизаційних відрахувань не містять особливого змісту, а також сприяють викривленню звітності; недостатнім рівнем комп'ютеризації сфери обліку амортизаційних відрахувань в бухгалтерських програмах, що ускладнює прийняття рішень по застосуванню того чи іншого методу амортизації.

Н.О. Дугієнко виділяє економічну і податкову концепції амортизації. На думку автора, економічну концепцію можна визначити як процес поступового переносу вартості засобів праці на вартість готової продукції, податкову – списання вартості основного капіталу за податковими нормами з метою регулювання відносин підприємств з бюджетом [4, с. 45].

Бруханський Р. Ф. наголошує на доцільності застосування функціонального підходу з метою забезпечення ефективності облікової системи. За його переконанням облікова система повинна розглядатися з позиції зовнішнього аспекту – користувачів облікової інформації й інших суміжних систем (вертикальних, горизонтальних), з якими вона взаємодіє (вищого і нижчого порядку, рівнозначних систем) [2, с. 14].

За результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що в умовах сучасної економіки домінуючим фактором вибору того чи іншого методу розрахунку амортизаційних відрахувань за необоротними активами є не знос, а конкретна мета, яку ставить перед собою підприємство. Тобто, амортизацію доцільно ідентифікувати у якості фінансового інструменту, що використовується як для реверсу грошових коштів, витрачених на придбання майна, що амортизується, так і для впливу на фінансовий результат.

Список використаних джерел

1. Амортизація основних засобів (фондів). Журнал «Вісник податкової служби України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DG100740>.
2. Бруханський Р. Ф. Ідентифікація специфічних функцій стратегічного управлінського обліку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 1. С. 7-18. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.01.007>.
3. Бруханський Р. Ф. Параметри розвитку корпоративної стратегічної обліково-аналітичної системи підприємства. Облік і фінанси. №1 (87). 2020. С. 13-19.
4. Дугієнко Н.О. Амортизація як категорія обліку зносу основного капіталу. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю. Матеріали науково-практичної конференції: 20-22 листопада 2012 р. Черкаси: ЧДТУ, 2012. С. 45-47.
5. Рошило В.І. Джерела фінансування інноваційного розвитку: монографія. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 272 с.